

PROPUNERE DE POLITICI PUBLICE

de susținere a accesului persoanelor cu dizabilități intelectuale la practicarea sportului

PROBLEMA

În România **persoanele cu dizabilități intelectuale¹ au o participare redusă la sport**. Cercetările în domeniu relevă faptul că marea majoritate a persoanelor cu dizabilități din România nu fac sport. De exemplu, Strategia Națională pentru Sport 2016-2032 menționează că "accesul persoanelor cu dizabilități (...) la facilitățile sportive este extrem de limitat". De asemenea, o cercetare a Băncii Mondiale din 2020 ("Diagnoza situației persoanelor cu dizabilități în România") relevă faptul că 86% dintre persoanele cu dizabilități nu participă la activități sportive.

Acest fapt are efecte asupra sănătății și incluziunii lor sociale. Experiența Fundației Special Olympics din România este de 20 de ani de lucru cu peste 27.000 de persoane cu dizabilități intelectuale; aceasta demonstrează puterea transformatoare și importanța sportului în incluziunea socială a acestei categorii. Mai concret, sportul ajută oamenii cu dizabilități intelectuale să-și dezvolte abilitățile fizice și sociale, să-și îmbunătățească sănătatea, să devină mai independenți, să-și facă prieteni.

Dreptul persoanelor cu dizabilități de a face sport este susținut de o serie de acte normative precum Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, Legea nr.448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, Strategia UE pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități 2021-2030 și Strategia Națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități "O Românie echitabilă" 2022-2027.

ARGUMENTE

Din punct de vedere sportiv, **persoanele cu dizabilități intelectuale au nevoie de un cadru adecvat pentru a desfășura antrenamente și a participa la competiții**. Spre deosebire de sportivii paralimpici care fac sport de performanță în sensul că trebuie să îndeplinească anumite standarde pentru calificare și evoluează într-un context concurențial, sportivii cu dizabilități intelectuale au nevoie de o abordare participativă, unde să se întrecă în grupe de persoane/echipe cu abilități similare, cu scopul atingerii potențialului lor maxim. Aceasta este ceea ce promovează mișcarea globală Special Olympics, iar antrenamentele și competițiile de tip Special Olympics adaptează regulamentele sportive standard pentru a face accesibilă practicarea sportului de către persoanele cu dizabilități intelectuale. În plus, se organizează competiții sportive unificate (unde sportivi cu și fără dizabilități fac sport împreună și fac parte din aceeași echipă); consiliere pe teme de sănătate și autoreprezentare.

INIȚIATORII PROPUNERII

● **Fundația Special Olympics din România** își propune integrarea socială prin sport a persoanelor cu dizabilități intelectuale din toată țara și le oferă acestora șansa de a-și descoperi și dezvolta potențialul și calitățile sportive prin intermediul programelor de pregătire și al competițiilor. Prin programe de sport, educație, sănătate și angajare, peste 27.000 de copii, tineri și adulți cu dizabilități intelectuale au fost ajutați de Special Olympics România în cei peste 20 de ani de la înființare să fie cetățeni activi ai comunității.

Expertiza SO România poate contribui la facilitarea procesului prin care persoanele cu dizabilități intelectuale **să își facă auzită vocea în spațiul public din România, cu scopul de a îmbunătăți accesul lor la practicarea sportului**. În ultimii 20 de ani SO România a organizat sute de competiții locale, județene, regionale și naționale de tip Special Olympics cu peste 27.000 de persoane cu dizabilități intelectuale și a participat la 9 ediții ale Jocurilor Mondiale de vară și de iarnă Special Olympics, la care sportivii români au concurat alături de sportivi cu dizabilități intelectuale din peste 190 de țări și teritorii.

● **Comitetul Sportiv Național Special Olympics** este o rețea informală care reunește 15 cluburi sportive care au ca membri persoane cu dizabilități intelectuale. Comitetul Sportiv Național Special Olympics susține accesul nediscriminatoriu al persoanelor cu dizabilități intelectuale la practicarea sportului în forme adaptate nivelului lor de abilități, în conformitate cu principiile și metodologia mișcării globale Special Olympics.

Acest demers se realizează în cadrul proiectului "LIDERI PRIN SPORT – Programul de Advocacy pentru Persoanele cu Dizabilități Intelectuale", derulat de Fundația Special Olympics din România în parteneriat cu Asociația de Sprijin pentru Constituirea, Dezvoltarea și Managementul Structurilor Sportive (ASCDMSS), prin programul Active Citizens Fund România, finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021.

1 În cadrul larg al dizabilității, categoria persoanelor cu dizabilități intelectuale include în general oamenii cu un coeficient de inteligență mai mic decât 70 și cu limitări în anumite arii ale vieții și este estimată de Organizația Mondială a Sănătății la 1 - 3% din populație.

PROPUNERE DE SOLUȚIONARE

Problema descrisă poate fi ameliorată prin **îmbunătățirea politicilor publice care să sprijine persoanele cu dizabilități intelectuale să participe la activități sportive**. Punctul de pornire îl pot reprezenta câteva **propuneri de îmbunătățire a legislației** în domeniul sportului, în mod particular a Legii educației fizice și sportului nr.69/2000:

1. Legea nu menționează sportul adaptat și competițiile dedicate sportivilor cu dizabilități intelectuale. Deși în ultimii ani aceștia au reprezentat cu demnitate România la Jocurile Mondiale Special Olympics, obținând un număr impresionant de medalii, acestea nu sunt menționate în Legea sportului. Propunem ca la articolele 18 și 65, în enumerarea "Jocurile Olimpice și Jocurile Paralimpice" să se adauge și Jocurile Special Olympics, după cum urmează:

Art.18, al.1, lit.e): "*conlucrează cu Comitetul Olimpic și Sportiv Român și cu Comitetul Național Paralimpic în finanțarea și derularea programelor privind pregătirea și participarea sportivilor români la Jocurile Olimpice, Jocurile Paralimpice și **Jocurile Mondiale Special Olympics**, precum și pentru promovarea valențelor educative ale olimpismului*".

Art.65, al.3: "*Aceeși obligație revine Comitetului Olimpic și Sportiv Român, respectiv Comitetului Național Paralimpic, pentru loturile care participă la Jocurile Olimpice, respectiv la Jocurile Paralimpice și **Jocurile Mondiale Special Olympics** sau la alte competiții organizate sub egida Comitetului Internațional Olimpic.*"

Excludem explicit orice premiere în bani pentru sportivii și antrenorii Special Olympics. Deci articolul 64 și întreg TITLUL X, „Protecția socială a sportivilor de performanță”, NU trebuie să includă referiri la SPECIAL OLYMPICS deoarece sportivii Special Olympics NU sunt sportivi de performanță.

2. În opinia noastră, în cadrul art.36 al.3: "*Prin excepție, se pot constitui Federația sportivă națională „Sportul pentru toți”, Comitetul Național Paralimpic, pentru persoanele cu nevoi speciale, ca persoane juridice de drept privat, de utilitate publică, având ca membri persoane fizice și persoane juridice cu activitate specifică în domeniu.*", ar trebui să existe explicit o recunoaștere și o formă de reprezentare la nivel instituțional în România a sportivilor cu dizabilități intelectuale și a competițiilor de sport adaptat Special Olympics, în concordanță cu recunoașterea internațională primită. Competițiile de sport adaptat Special Olympics din România sunt acreditate la nivel internațional; ne dorim ca această recunoaștere să fie acoperită și de Legea educației fizice și sportului din țara noastră.

3. Legea nr.448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap la art.86, al.2 spune că: „Tipurile de handicap sunt: fizic, vizual, auditiv, surdocecitate, somatic, mintal, psihic, HIV/SIDA, asociat, boli rare.” Când se referă la tipurile de handicap/dizabilitate (art.3, art.16), Legea sportului nu include în enumerare dizabilitatea intelectuală/mintală. Propunem modificarea acestor articole astfel:

Art.3, al.3: "*Autoritățile administrației publice au obligația să asigure condiții pentru practicarea educației fizice și sportului de către persoane cu **toate tipurile de handicap, așa cum sunt prevăzute în legislație, în scopul dezvoltării personalității lor și integrării în societate, precum și mijloacele care să permită sportivilor cu handicap participarea la competiții naționale și internaționale destinate lor.***"

Art. 16: "*Sportul pentru persoanele cu nevoi speciale reprezintă un complex de activități desfășurate în condiții specifice în grup sau individual de către persoane cu **toate tipurile de handicap.***"

IMPACT PRECONIZAT

Referirea explicită în legislație la persoanele cu dizabilități intelectuale și la sportul adaptat Special Olympics ar crea premisele pentru facilitarea accesului la sport al acestei categorii de sportivi și pentru îmbunătățirea ratei lor de participare la activități sportive.

INFORMAȚII SUPLIMENTARE

Organizațiile semnatare își exprimă dorința de a deveni partenerul instituțiilor publice în inițiativele din domeniul politicilor publice dedicate persoanelor cu dizabilități intelectuale.

Fundația Special Olympics din România

Cristian Ispas
Director Național
0745.069.102
c.ispas@specialolympics.ro

Comitetul Sportiv Național Special Olympics

Viorel Mocanu
Director
0742.177.602
v.mocanu@specialolympics.ro

Proiectul „Lideri prin sport” este derulat de Fundația Special Olympics din România în parteneriat cu Asociația de Sprijin pentru Constituirea, Dezvoltarea și Managementul Structurilor Sportive, cu sprijinul financiar al Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org.

*Lucrăm împreună pentru o Europă incluzivă

Proiect derulat de:

Special Olympics
Romania

Cu sprijinul:

Special Olympics
Iceland

